

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพยาบาลกุมารเวชกรรมเป็นการพยาบาลเฉพาะสาขาเกี่ยวกับการเจริญเติบโต พัฒนาการ และโรคหรือความเจ็บป่วยของเด็ก (ประกายแก้ว ประพฤติถ้อย, 2547) โดยเน้นที่ การดูแลรักษาที่ไม่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมาน (Atraumatic Care) แก่เด็กและครอบครัว ยึดหลัก ครอบครัวเป็นศูนย์กลางการดูแล (Family-center Care) คำนึงถึงสิทธิของเด็ก (Child's Right) และ ส่งเสริมให้เด็กและครอบครัวสามารถดูแลตนเองได้ พยาบาลกุมารเวชกรรมเป็นผู้ที่มีบทบาทและ คุณสมบัติเฉพาะคือ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก มีความรู้เรื่องโรคเด็กอย่างถ่องแท้ สามารถ ปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วเพื่อช่วยเหลือเด็กได้ทันทั่วทั้งที่ และสิ่งสำคัญคือ ต้องมีใจรักเด็ก การพยาบาลต้องปฏิบัติด้วยความนุ่มนวลละเอียดรอบคอบ มีทักษะการสังเกตดี เป็นพิเศษ มีความเมตตา กรุณา มีความอดทน ตลอดจนต้องคำนึงถึงสิทธิเด็กที่พึงได้รับการดูแล (พรทิพย์ สิริบุรณพิพัฒนา, 2544) ดังนั้น พยาบาลจึงต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาล กุมารเวชกรรมโดยเฉพาะ เพื่อให้ผลการปฏิบัติเป็นไปตามมาตรฐานและมีคุณภาพ

ปัญหาความเจ็บป่วยและเสียชีวิตในเด็กมีสูงมาก จากรายงานองค์การยูนิเซฟปี พ.ศ. 2549 ระบุว่าโรคปอดบวมเป็นโรคที่ทำให้เด็กเล็กอายุต่ำกว่า 5 ขวบ และทำให้เด็กทั่วโลกเสียชีวิตในปี หนึ่ง ๆ มากกว่า 2 ล้านคน สูงกว่าโรคเอดส์ นับเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญที่พบในเกือบทุก ประเทศทั่วโลก (สมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย, 2549) และองค์การอนามัยโลกคาดว่าในปี พ.ศ. 2568 จะมีเด็กทั่วโลกเสียชีวิตจากการเจ็บป่วยด้วยโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบทางเดินหายใจ ประมาณ 5 ล้านคน เป็นเด็กที่อยู่ในประเทศที่กำลังพัฒนาถึงร้อยละ 97 (World Health Organization, 1998) ในประเทศไทยพบว่าในปี พ.ศ. 2543 มีเด็กปฐมวัยเจ็บป่วยด้วยโรคติดเชื้อ ทางเดินหายใจส่วนบน 6-8 ครั้งต่อรายต่อปี และจากข้อมูลสถิติโรคของกรมการแพทย์ที่ได้จัดกลุ่ม โรคตามหนังสือบัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศฉบับที่ 10 พบว่า ช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2550 มีจำนวนผู้ป่วยในตามกลุ่มโรคในเด็กที่พบสูงสุด 2 อันดับแรก คือ โรคที่เกิดจากระบบทางเดินหายใจ โดยมีผู้ป่วยเด็กเสียชีวิตด้วย โรคปอดอักเสบจำนวน 2,982 คน รองลงมาคือ โรคติดเชื้อระบบทางเดิน อาหาร โดยเสียชีวิตด้วยโรคท้องร่วงจำนวน 1,169 คน และเสียชีวิตด้วยโรคไข้เลือดออก จำนวน 91 คน สถิติที่เกิดขึ้นในประเทศบ่งบอกถึงความต้องการในการดูแลเด็กในโรงพยาบาล พยาบาลต้อง

ให้การดูแลผู้ป่วยเด็กอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา เพื่อให้เด็กหายจากความเจ็บป่วยและสามารถกลับบ้านได้โดยเร็ว แต่ในปัจจุบันพบว่า พยาบาลยังมีการขาดแคลนอย่างหนักเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้น (กระทรวงสาธารณสุข, 2551) ส่งผลถึงสมรรถนะในการดูแลผู้ป่วยเด็กได้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มีแนวทางในการพัฒนาประเทศโดยเริ่มที่การพัฒนาคน ซึ่งหมายถึงการพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของคนให้มีความรู้และทักษะในการประกอบวิชาชีพ พยาบาลในฐานะเป็นผู้ให้บริการที่มีจำนวนมากที่สุดในทีมสุขภาพ ประมาณร้อยละ 78 ของบุคลากรสาธารณสุขทั้งหมด (จิตร สิริสุพรรณ, 2545, หน้า 3) และเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญมากทางการบริการสุขภาพ เนื่องจากเป็นบุคลากรหลักที่ต้องปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็วที่สุดเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและสุขภาพที่ดีของผู้ป่วย รวมถึงลดภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วยได้ ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรพยาบาลจึงมีความสำคัญยิ่ง ซึ่งการที่จะมีพฤติกรรมแสดงออกถึงการมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานนั้น พยาบาลจะต้องมีทั้งความรู้ ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ถือว่าเป็นองค์ประกอบของสมรรถนะ และคุณลักษณะพื้นฐานที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ อุบนิสัย อัตมโนทัศน์ ซึ่งจะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดชอบ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ หรือสูงกว่าเกณฑ์อ้างอิงที่กำหนดไว้ (Spencer & Spencer, 1993) สมรรถนะในการปฏิบัติงานจึงมีความสำคัญต่อคุณภาพบริการพยาบาลผู้ป่วยเด็ก

สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพเป็นความสามารถของพยาบาลในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย โดยนำความรู้ ทักษะมาใช้ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุตารัตน์ เขียวธรรมชาติ, 2549) สมรรถนะเป็นสิ่งจำเป็นในการปฏิบัติงานและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงต้องมีการตรวจสอบโดยการประเมินสมรรถนะอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขให้มั่นใจว่าบุคลากรมีความพร้อมและสามารถปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้ (Fey & Miltner, 2000) ซึ่งการประเมินสมรรถนะนั้นเป็นกระบวนการตัดสินใจ ค่า หาคุณค่าจากความสามารถ ทักษะและบุคลิกลักษณะของบุคคลที่จะแสดงออกทางพฤติกรรมและการปฏิบัติ การประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติกรพยาบาลนั้น ผู้ประเมินอาจเป็นตัวยพยาบาลเองเพื่อเปิดโอกาสให้ได้พิจารณาว่าตนเองมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร (ฐิติพัฒน์ พิษุทธาพงศ์, 2549) การประเมินตนเองทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีแรงจูงใจในการทำงาน เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่าง

ผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา และทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของตนเองให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ต้องการกำหนดไว้

ในการพัฒนาสมรรถนะนั้น McCormick and Ligen (1985 อ้างถึงใน ทศนีย์ ทองรักศรี, 2544) ได้กำหนดแนวคิดของปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคคลไว้ 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล (Individual Variables) และปัจจัยด้านสถานการณ์ (Situation Variables) ที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้น พยาบาลจำเป็นต้องมีปัจจัยอื่นที่ช่วยส่งเสริมให้มีการพัฒนาสมรรถนะในระดับที่สูงขึ้น ได้แก่ ประสิทธิภาพการทำงาน ซึ่งถือเป็นปัจจัยด้านบุคคลที่ช่วยเพิ่มระดับสมรรถนะของบุคคล นั่นคือ ประสิทธิภาพการทำงานของบุคคลจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมได้ตลอดเวลา ช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะความชำนาญ และทัศนคติต่อการทำงานที่ดี การมีประสิทธิภาพมาก หมายถึงพยาบาลวิชาชีพได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้ ทำความเข้าใจให้ตนมีความรับผิดชอบจนมีความชำนาญมากขึ้น (จิราภรณ์ สืบามชื่น, 2549) ดังนั้น ประสิทธิภาพการทำงานย่อมทำให้บุคคลมีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ (Meretoja, Leino-Kilpi, & Kaija, 2004) เมื่อประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้นจะมีทักษะความชำนาญในงานสูงขึ้น ความคิดและการกระทำต่าง ๆ มีความรอบคอบมากขึ้นทำให้ทำงานมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จในที่สุด รวมทั้งบุคคลที่ได้รับการศึกษาเท่ากันแต่มีประสพการณ์การทำงานต่างกัน อาจมีสมรรถนะแตกต่างกัน ดังการศึกษาของ เอมอร์ งามธรรมนิตย์ (2546) ที่ศึกษาพบว่า พยาบาลที่มีอายุ 31-40 ปีขึ้นไป และอายุ 41 ปีขึ้นไป มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานสูงกว่าพยาบาลที่มีอายุ 21-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า พยาบาลที่มีประสิทธิภาพการทำงานมากกว่า มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานสูงกว่าพยาบาลที่มีประสิทธิภาพการทำงานน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ประสิทธิภาพการทำงานจึงถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่สามารถพัฒนาระดับของสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ

การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน ถือเป็นปัจจัยด้านสถานการณ์ที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือระหว่างบุคคลกับองค์การ รวมไปถึงการสนับสนุนพันธกิจขององค์การ การที่บุคคลได้รับการยอมรับและชื่นชมในการแสดงออกถึงความสามารถ โดยสามารถเลือกใช้ทรัพยากรที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริม พัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะของบุคคล การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีอำนาจมีคุณค่าต่อองค์การ (สุกมาส อติการกุล, 2546) จากการศึกษาพบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจในงานแก่พยาบาลมีความสัมพันธ์และสามารถทำนายสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพได้ (ทศนีย์ ทองรักศรี,

2544; สุภารัตน์ เขียรธรรมธาดา, 2549; อรรถธรณ์ วรรณสวัสดิ์, 2551) และการศึกษาของ Laschinger, Wong, McMabon and Kaufmann (1999) ยังพบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพของงาน เมื่อพยาบาลวิชาชีพได้รับการเสริมพลังอำนาจในงาน จะทำให้มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของงาน ดังนั้น การเสริมสร้างพลังอำนาจจากหัวหน้าไปสู่ผู้ปฏิบัติงาน โดยหัวหน้าแสดงออกถึงการสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ให้ข้อมูลข่าวสาร ให้ทรัพยากร ให้โอกาสเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเชื่อมั่นในองค์กร สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคคลอีกอย่างหนึ่งก็คือ ภาวะสุขภาพ ซึ่งถือเป็นปัจจัยด้านบุคคลอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน สุขภาพหมายถึง สุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ (WHO, 1998) ในปัจจุบัน สภาการพยาบาล (2551) ได้เล็งเห็นความสำคัญของภาวะสุขภาพของพยาบาลโดยได้ทำวิจัยระยะยาวเพื่อติดตามชีวิตการทำงานและภาวะสุขภาพของพยาบาลไทย เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนพยาบาล มีการศึกษาพบว่า ความไม่เหมาะสมระหว่างจำนวนพยาบาลกับปริมาณภาระงาน ทำให้พยาบาลเกิดความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน รวมทั้งทำให้คุณภาพการดูแลผู้ป่วยลดลงได้ และยังทำให้อัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยเพิ่มขึ้น (Needleman, Buerhaus, Mattke, Stewart, & Zclevinsky, 2002; Aiken, Clarke, Sloane, Sochalski, & Silber, 2002.; Cumming, Hayduk, & Estabrooks, 2005) และยังพบว่าความเหนื่อยล้าที่หนักเกินกำลังของร่างกาย ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานผิดพลาดได้ (Marquis & Houston, 2000) และการมีภาวะสุขภาพไม่ดีถือเป็นพฤติกรรมลดถอยของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้เกิดการขาดงานและการทำงานปกติเสียไป (วรรณธรณ์, 2547) ซึ่งมีผลให้เกิดการทำงานผิดพลาด และอาจเป็นอันตรายต่อผู้ป่วยได้ ดังการศึกษาของ สกล บุญสิน (2550) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์และเป็นตัวแปรเดียวที่สามารถทำนายความสามารถในการปฏิบัติงานได้ดีที่สุด ดังนั้น การรับรู้ภาวะสุขภาพของพยาบาลจึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะต้องมีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนเองว่าในขณะนี้ ตนเองอยู่ในภาวะสุขภาพดีหรือเจ็บป่วย เพื่อให้มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ ที่จะแสดงออกถึงการมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่จะส่งผลถึงคุณภาพของการดูแลผู้ป่วย ซึ่งการให้บริการพยาบาลที่ดี ต้องเป็นการพยาบาลที่มีความปลอดภัยและเกิดผลดีต่อการดูแลสุขภาพผู้ป่วย (Mahlmeister, 2006)

โรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นสถานบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขให้บริการระดับตติยภูมิ มีกลุ่มงานกุมารเวชกรรมที่รับผิดชอบบริการตรวจวินิจฉัยและรักษาโรคในเด็กทั่วไป ตั้งแต่เด็กแรกเกิดถึงอายุ 15 ปี ทั้งในและนอกโรงพยาบาล ลักษณะงานได้แก่ การบริการผู้ป่วยใน การบริการคลินิกเฉพาะโรค การบริการทารกแรกเกิด การให้คำปรึกษา งานสอน และปรึกษาอบรมงานวิจัยและพัฒนา จากการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนของพยาบาลต่อผู้ป่วยแล้วพบว่า พยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนสูงที่สุด คือ พยาบาล 1 คนต้องดูแลผู้ป่วยถึง 819 คน (กระทรวงสาธารณสุข, 2551) ดังนั้น จำนวนพยาบาลต่อจำนวนผู้ป่วยที่จึงไม่เหมาะสม พยาบาลต้องดูแลผู้ป่วยจำนวนมาก ส่งผลถึงคุณภาพในการปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยได้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การที่พยาบาล 1 คน ต้องดูแลผู้ป่วยจำนวนมาก ทำให้การบริการพยาบาลไม่มีคุณภาพ และอาจทำให้อัตราการตายของผู้ป่วยเพิ่มขึ้น (Lambrinos, LaPosta, & Cohen, 2004) ดังนั้น ความปลอดภัยในการดูแลของผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้ พยาบาลจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่ดีในการปฏิบัติงาน (MacPhee, Ellis, & Sanchez, 2006) และจากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรมในโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรมให้มีความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สมรรถนะในการปฏิบัติงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน และภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรมอยู่ในระดับใด
2. พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานแตกต่างกันหรือไม่
3. ประสบการณ์การทำงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน และภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม ในโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือไม่
4. ประสบการณ์การทำงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน และภาวะสุขภาพสามารถร่วมกันทำนายสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ แผนกกุมารเวชกรรมในโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของสมรรถนะในการปฏิบัติงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน และภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรมที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การทำงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน ภาวะสุขภาพ กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม ในโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม ในโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมมติฐานการวิจัย

ประสบการณ์การทำงานเป็นปัจจัยด้านบุคคลที่ช่วยเพิ่มระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน และบุคคลที่อยู่ในอาชีพนานกว่าย่อมมีสมรรถนะต่อการปฏิบัติเรื่องนั้น ๆ มากกว่า ประสบการณ์การทำงานของคนจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของคนได้ตลอดเวลา และถือเป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ ทักษะ ความชำนาญ การมีประสบการณ์มาก หมายถึงพยาบาลวิชาชีพได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้ ทำความเข้าใจให้ตนมีความรับผิดชอบ จนมีความชำนาญ (จิราภรณ์ สืบบานชื่น, 2549) บุคลากรพยาบาลที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเดียวกัน แต่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่าย่อมใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลน้อยกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์น้อยหรือบุคลากรที่เพิ่งสำเร็จการศึกษา (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2550) และพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่าย่อมมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานสูงกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า (เอมอร งามธรรมนิตย์, 2546) และประสบการณ์การทำงานสามารถทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติผิดพลาดในการปฏิบัติวิชาชีพพยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ศิริเพ็ญ ชื่นประเสริฐ, 2544)

การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานเป็นปัจจัยด้านสถานการณ์ที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน เมื่อบุคคลได้รับการเสริมพลังอำนาจ จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้นและสนใจที่จะปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จและมีคุณภาพ (Kanter, 1993) การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีอำนาจ มีคุณค่าต่อองค์กร (สุกมาส อติการกุล, 2546) มีการศึกษาพบว่า

การเสริมสร้างพลังอำนาจในงานแก่พยาบาลมีความสัมพันธ์และสามารถทำนายสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพได้ (ทัศนีย์ ทองรักศรี, 2544; สุภารัตน์ เขียวธรรมธาดา, 2549; อรพรรณ วรรณสวัสดิ์, 2551) รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของพยาบาลด้วย (อุไรพร จันทะอุ่มเม้า, 2547) และยังพบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพของงาน เมื่อพยาบาลวิชาชีพได้รับการเสริมพลังอำนาจในงาน จะทำให้มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของงาน (Laschinger et al., 1999)

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านบุคคลอีกอย่างหนึ่งที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน คือ ภาวะสุขภาพ โดยเฉพาะวิชาชีพพยาบาลที่ต้องมีการสัมผัสผู้ป่วยโรคต่าง ๆ มีโอกาสเกิดการติดเชื้อในทุก ๆ วันที่ทำงาน ปัญหาสุขภาพที่เกิดจากความเหน็ดเหนื่อยจากการปฏิบัติงานบนตึก ความวิตกกังวลและความเครียดจากการปฏิบัติงาน เป็นต้น รวมทั้งเป็นวิชาชีพที่มีการหมุนเวียนกันทำงานทุก 8 ชั่วโมง ทำให้เกิดความเหนื่อยล้าจากการทำงานได้ ดังการศึกษาของ Marquis and Houston (2000) พบว่า ความเหนื่อยล้าที่หนักเกินกำลังของร่างกาย ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานผิดพลาดได้ ดังนั้น การรับรู้ภาวะสุขภาพของพยาบาลจึงมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน การพยาบาลในการดูแลผู้ป่วย

จากแนวคิดหรือการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า

1. พยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรมที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
2. ประสบการณ์การทำงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน และภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม
3. ประสบการณ์การทำงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน และภาวะสุขภาพสามารถร่วมกันทำนายสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรมได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาที่ได้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป
2. พยาบาลสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของตนเองให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น

3. เพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน และนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ในการส่งเสริมหรือสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้พยาบาลมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ดียิ่งขึ้นในทุก ๆ ด้านต่อไป

4. เพื่อให้ผู้บริหารทางการพยาบาล นำข้อมูลจากการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาบุคลากรพยาบาล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีจำนวน 11 โรงพยาบาล และมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 232 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ประสิทธิภาพการทำงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน และภาวะสุขภาพ

2.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ สมรรถนะในการปฏิบัติงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

สมรรถนะในการปฏิบัติงาน หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล โดยการบูรณาการทั้งความรู้ ทักษะ และบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคล เพื่อใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลให้ได้ตามมาตรฐานของวิชาชีพ เพื่อความปลอดภัยและการมีสุขภาพที่ดีของผู้รับบริการ และเพื่อความสำเร็จขององค์กร โดยประเมินจากการตอบแบบสอบถามของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับการรับรู้สมรรถนะในการปฏิบัติงาน 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบริหารจัดการ หมายถึง การปฏิบัติงานเป็นหัวหน้าเวร หัวหน้าทีมผู้ปฏิบัติการพยาบาล การวางแผนงานประจำวัน การมอบหมายงาน และการดูแลบำบัดการพยาบาล การติดตามและการควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ การดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องมือ การสอน/ แนะนำและเป็นที่ปรึกษาแก่ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า การมีส่วนร่วมวางแผนในการวางแผนงานของหน่วยงาน รวมทั้งการติดต่อประสานงานกับทีมสุขภาพในหน่วยงานอื่น

2. ด้านวิชาการ หมายถึง การมีส่วนร่วมและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน งานวิชาการ และงานวิจัย ช่วยเหลือกิจกรรมพิเศษและปฏิบัติตามพันธกิจ นโยบาย เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของ โรงพยาบาล มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดทั้งมีส่วนร่วมในการวางแผน และดำเนินการ ปรับปรุงและพัฒนา ครอบคลุมคุณภาพและมาตรฐานการพยาบาลในสาขาการพยาบาล กุมารเวชกรรม

3. ด้านภาวะผู้นำ หมายถึง การมีความรู้ในทฤษฎีภาวะผู้นำ คุณลักษณะของผู้นำ กลวิธีการ นำและการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม สามารถใช้เหตุผลเพื่อโน้มน้าวใจ ให้ผู้อื่นมีความคิดคล้ายคลึงกันได้ และสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน มีความกล้าในการตัดสินใจ มีทักษะการเจรจาต่อรองด้วยเหตุผล และมีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ขององค์การ

4. ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือในฐานะ พยาบาลผู้มีความรู้ความสามารถในการดูแลสุขภาพ มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ วินัยใน ตนเอง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีพฤติกรรมบริการ โดยแสดงออกถึงการมีความรักความเมตตาเด็ก เข้าใจธรรมชาติของเด็ก มีความนุ่มนวล มีการสังเกตที่ดี มีความสามารถในการใช้ภาษา มีความ อดทนและกระตือรือร้นในการให้บริการแก่ผู้ป่วยและครอบครัว

5. ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณ หมายถึง การปฏิบัติกรพยาบาลโดยแสดงออกถึง ความเมตตากรุณาบนพื้นฐานของจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ กฎหมาย สิทธิผู้ป่วย และข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้ผู้บริการ ได้รับรู้และเข้าใจในสิทธิของตนเอง การมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อ ตนเองและต่อผู้อื่น โดยแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการพยาบาล ของตน

6. ด้านการปฏิบัติการพยาบาลเด็ก หมายถึง การมีความรู้และทักษะในการปฏิบัติการ พยาบาลตามสภาพปัญหาของผู้ป่วยเด็กในแต่ละ โรคหรือแต่ละปัญหาความเจ็บป่วย โดยใช้หลัก ของกระบวนการพยาบาลและให้การพยาบาลตามแผนการรักษาของแพทย์ รวมทั้งประเมินผลการ ปฏิบัติการพยาบาล ประสานการรับส่งต่อเพื่อการวินิจฉัยและการดูแลต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถ ประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับผู้ป่วยเด็กและครอบครัวได้

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลา นับเป็นจำนวนปีในการปฏิบัติงานของ พยาบาลวิชาชีพแผนกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประสบการณ์ การทำงาน 6 เดือน ขึ้นไป นับเป็น 1 ปี

การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน (Work Empowerment) หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพในการได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากหัวหน้าหอผู้ป่วย ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร ซึ่งสามารถวัดได้จากการตอบแบบสอบถามการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการได้รับโอกาส และด้านการได้รับอำนาจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการได้รับโอกาส (Opportunity Structures) หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพต่อการที่หัวหน้าหอผู้ป่วยได้ให้โอกาสในการที่จะพัฒนา และมีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานในการเลื่อนตำแหน่ง การได้รับการยกย่องชมเชย การได้รับการเพิ่มพูนความสามารถและทักษะ การได้รับการอบรมสัมมนาเข้าร่วมประชุมวิชาการ ศึกษาดูงาน ตลอดจนการได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2. ด้านการได้รับอำนาจ (Power Structures) หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพในการได้รับการเสริมสร้างความสามารถจากหัวหน้าหอผู้ป่วย ให้สามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนได้เต็มที่ และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร ประกอบด้วย

2.1 การได้รับทรัพยากร (Resource) หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพในการได้รับสิ่งสนับสนุนและสิ่งที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากรที่เพียงพอ การจัดสรรเวลาและค่าตอบแทนที่เหมาะสม

2.2 การได้รับข้อมูลข่าวสาร (Information) หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพในการได้รับข้อมูลข่าวสารหรือความรู้ต่าง ๆ การรับทราบนโยบายและการดำเนินงานของหน่วยงาน การมีแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพและพร้อมต่อการปฏิบัติงาน

2.3 การได้รับการช่วยเหลือสนับสนุน (Support) หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพต่อการได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้าหอผู้ป่วย ได้แก่ การให้การยอมรับ ให้โอกาสในการตัดสินใจ สนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การให้ความรับผิดชอบในการแก้ปัญหา ให้ความยืดหยุ่นต่อการปฏิบัติงาน และเอื้ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

ภาวะสุขภาพ (Health) หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพต่อภาวะสุขภาพโดยรวมของตนเอง ซึ่งครอบคลุมใน 4 ด้าน คือ สุขภาพทางกาย สุขภาพทางจิตใจ สุขภาพ ทางสังคม และสุขภาพทางจิตวิญญาณ โดยประเมินจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะสุขภาพมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

1. สุขภาพทางกาย (Physical Health) หมายถึง การรับรู้ความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การมีกำลังคล่องแคล่ว กระฉับกระเฉงว่องไว สามารถช่วยเหลือตนเองได้ รวมถึงการรับรู้ความเจ็บป่วยทางด้านร่างกาย และการมีการมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

2. สุขภาพทางจิตใจ (Mental Health) หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับสภาวะทางจิตใจ การมีสุขภาพจิตที่ดี มีความแจ่มใส การมีความสุขสบายใจ ความเครียด ความวิตกกังวล ความสุข

3. สุขภาพทางสังคม (Social Health) หมายถึง การรับรู้ถึงความผาสุกของครอบครัว สังคม และชุมชน โดยสามารถให้การดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สังคมมีความเป็นอยู่ที่เอื้ออาทร เสมอภาคและมีความยุติธรรม

4. สุขภาพทางจิตวิญญาณ (Spiritual Health) หมายถึง การรับรู้ถึงการมีความสงบสุข หรือสันติสุขภายในด้วยการมีสติและปัญญาสมบูรณ์ มีความฉลาดรู้เท่าทันสิ่งต่าง ๆ การเข้าถึงความดีงามถูกต้องมีคุณธรรม การไม่เห็นแก่ตัว รวมทั้งการปฏิบัติตัวตามแก่นธรรมทางศาสนา

พยาบาลวิชาชีพ หมายถึง พยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานประจำในแผนกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลทั่วไป มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป และได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งจากสภาการพยาบาล

โรงพยาบาลทั่วไป หมายถึง เป็นโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัด ที่มีจำนวนเตียง 300-500 เตียง โดยเป็นโรงพยาบาลที่ให้การดูแลผู้ป่วยเด็กครอบคลุมทุกโรค

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ วิจัยได้ใช้แนวคิดของ McCormic and Ligen (1985 อ้างถึงใน ทศนีย์ทองรักศรี, 2544) ที่ได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล (Individual Variables) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล และเป็นสาเหตุผลักดันให้บุคคลแต่ละคนมีพฤติกรรมการทำงานที่แตกต่างกัน ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์ ลักษณะทางบุคลิกภาพ เป็นต้น และปัจจัยด้านสถานการณ์ (Situation Variables) หมายถึง เงื่อนไขของเหตุการณ์หรือลักษณะสิ่งแวดล้อมภายนอกกรอบตัวบุคคลที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ได้แก่ วิธีการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน โครงสร้างและนโยบายขององค์กร เป็นต้น ซึ่งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสถานการณ์ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน

ในการศึกษาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ แผนกกุมารเวชกรรมครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดในการกำหนดสมรรถนะของ สำนักการพยาบาล กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข (2548ก) ที่ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบหลักและสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ และแนวคิดสมรรถนะของ กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข (2540) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ครอบคลุมงานการพยาบาลทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านบริการ และด้านวิชาการ โดยผู้วิจัยได้กำหนดสมรรถนะของพยาบาลแผนกกุมารเวชกรรมให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่กำหนดโดยสำนักการพยาบาลและมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลของสภาการพยาบาล 6 ด้าน เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านภาวะผู้นำ 4) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ 5) ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณ และ 6) ด้านการปฏิบัติการพยาบาลเด็ก และการมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ดี ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ประสิทธิภาพการทำงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน และภาวะสุขภาพของพยาบาล

ประสิทธิภาพการทำงานเป็นปัจจัยส่วนบุคคล (Individual Variables) ที่ช่วยเพิ่มระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาล ช่วยให้บุคคลมีโอกาสเรียนรู้งาน และพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น พยาบาลที่มีประสิทธิภาพการทำงานมากกว่าย่อมมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานสูงกว่าพยาบาลที่มีประสิทธิภาพการทำงานน้อยกว่า (เอมอร์ งามธรรมนิตย์, 2546) ผู้วิจัยได้ศึกษาประสิทธิภาพการทำงานของพยาบาลในด้านปัจจัยส่วนบุคคล จากแนวคิดที่ว่าบุคลากรพยาบาลที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเดียวกัน แต่มีประสิทธิภาพการทำงานมากกว่าย่อมใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลน้อยกว่า

การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานเป็นปัจจัยด้านสถานการณ์ (Situation Variables) ที่จะช่วยให้พยาบาลสามารถปฏิบัติงานตามขอบเขตของตนได้อย่างอิสระ มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการเสริมพลังอำนาจในงาน (Work Empowerment) ของ Laschinger, Finegan, Shamain and Wilk (2001) ได้อธิบายว่า ในสภาพการทำงานขององค์กรหนึ่ง ๆ การที่บุคคลได้รับการเสริมพลังอำนาจในงานนั้นสะท้อนให้เห็นจากพลังอำนาจแบบเป็นทางการ (Formal Power) คือ ลักษณะงานที่มีอิสระในการตัดสินใจ มีการยอมรับได้ และอำนาจแบบไม่เป็นทางการ (Informal Power) คือ การมีสัมพันธภาพกับผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ที่อยู่ในสาขาวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่จะมีอิทธิพลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมการเข้าถึงโครงสร้างงานที่มีการเสริมสร้างพลังอำนาจ คือ มีความสามารถในการเข้าถึงโครงสร้างด้านโอกาส

และโครงสร้างด้านพลังอำนาจ ได้แก่ การได้รับทรัพยากร การได้รับข้อมูลข่าวสาร และการได้รับการสนับสนุน บุคคลที่มีการเข้าถึงโครงสร้างงานที่มีการเสริมสร้างพลังอำนาจแล้วจะส่งผลให้บุคคลนั้นมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น ซึ่งสุดท้ายส่งผลถึงประสิทธิภาพของงาน และผู้รับบริการพึงพอใจ

ภาวะสุขภาพเป็นปัจจัยส่วนบุคคล (Individual Variables) ที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงาน พยาบาลที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีภาวะสุขภาพที่สมบูรณ์ การศึกษาภาวะสุขภาพ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ องค์การอนามัยโลก (WHO, 1998) ที่มองภาวะสุขภาพเป็นองค์รวม (Holistic) 4 มิติ ได้แก่ 1) สุขภาพทางกาย 2) สุขภาพทางจิตใจ 3) สุขภาพทางสังคม และ 4) สุขภาพทางจิตวิญญาณ ที่เน้นให้ความสำคัญของการดูแลตนเองโดยเชื่อว่าทุกคนมีศักยภาพและความรับผิดชอบในการที่จะให้ได้มาซึ่งการมีสุขภาพดี

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรพยากรณ์

ตัวแปรเกณฑ์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย